

Brüsszel, 2016.10.5.
COM(2016) 639 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

A Bizottság nyolcadik jelentése a tradicionális saját forrásokra vonatkozó felügyeleti intézkedések működéséről (2013–2015) (a 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet 18. cikkének (5) bekezdése)

1. BEVEZETÉS

A Bizottság rendszeresen jelentést készít az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a tradicionális saját forrásokra (TOR) vonatkozó felügyeleti intézkedések működéséről¹.

A tradicionális saját forrásokra vonatkozó felügyeleti intézkedések jogalapja a 2007. június 7-i 2007/436/EK, Euratom tanácsi határozat², a 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet³ és az 1999. május 10-i 1026/1999/EK, Euratom tanácsi rendelet⁴.

Tradicionális saját források (TOR): a harmadik országokból származó áruk behozatala során fizetendő vámok, valamint cukorilletékek. A 2013–2015 közötti időszakban a rendelkezésre bocsátott összeg meghaladta az 50 milliárd EUR-t (nettó). Az éves átlag 16,8 milliárd EUR volt.

Ez a jelentés – kategóriájában a nyolcadik – a tradicionális saját forrásokra vonatkozó felügyeleti rendszer 2013–2015 közötti működését ismerteti és elemzi⁵. Beszámol az Európai Bizottság által ebben az időszakban a tradicionális saját források tekintetében végzett ellenőrzésekről, és az alábbiakat tartalmazza:

- a Bizottság által a tagállamokban végrehajtott helyszíni ellenőrzések és azok nyomon követése;
- az Európai Számvevőszék előzetes megállapításairól szóló levelek nyomon követése;
- a behajthatatlan és leírt jogosultságok vizsgálata;
- a tradicionális saját forrásokban bekövetkezett veszteséggel járó tagállami hibák kezelése;
- a csalásokkal és szabálytalanságokkal kapcsolatos adatbázis (OWNRES) kezelése;
- az A- és a B-számla tagállamok általi ellenőrzésére vonatkozó kísérleti munka;
- segítségnyújtás a tagjelölt országoknak.

2. A TRADICIONÁLIS SAJÁT FORRÁSOK ELLENŐRZÉSÉNEK KERETE ÉS MÓDSZERTANA

2.1. A tradicionális saját források szabályozási és működési kerete

A tradicionális saját források beszedésének felelőssége a tagállamoké. A beszedett vámokat az uniós költségvetés rendelkezésére kell bocsátaniuk, és beszedési költségek jogcímén

Az ellenőrzések típusa:

Szabályozás ellenőrzése: a tradicionális saját források

¹ Az 1150/2000/EK, Euratom rendelet 18. cikkének (5) bekezdése

² HL L 163., 2007.6.23., 17. o.

³ HL L 130., 2000.5.31., 1. o., módosította a 2014. december 18-i 1377/2014/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 367., 2014.12.31., 14. o.).

⁴ HL L 126., 1999.5.20., 1. o.

⁵ A jelentés az uniós intézmények (a Bizottság és a Számvevőszék) által végzett ellenőrzésekre szorítkozik. Nem terjed ki a tagállamok által végzett ellenőrzésekre, amelyek eredményét az Európai Unió működéséről szóló szerződés 325. cikke értelmében összeállított éves jelentés tartalmazza.

megtarthatják a Bizottság rendelkezésére bocsátott tradicionális saját források 25 %-át⁶. A tagállamoknak ellenőrzéseket kell végezniük, és jelentést kell tenniük a Bizottságnak.

A Bizottság azonban fontos ellenőrzési hatásköröket tart meg ezen a területen. A tradicionális saját források beszédési rendszerének felügyelete keretében a Bizottság többféle ellenőrzés közül választhat: ilyen a szabályozás ellenőrzése, a dokumentumok ellenőrzése és a helyszíni ellenőrzés. A Bizottság ezen kívül köteles válaszolni a Számvevőszék éves jelentéseiben, különjelentéseiben vagy előzetes megállapításairól szóló leveleiben tett észrevételeire, valamint a mentesítési eljárás során az Európai Parlament által a költségvetés végrehajtásával kapcsolatosan megfogalmazott észrevételekre és ajánlásokra. A Bizottság biztosítja, hogy a tagállamok megfelelően alkalmazzák az uniós szabályokat, és jelentést tesz a költségvetési hatóságnak.

A Bizottság ellenőrzési tevékenységének három konkrét célkitűzése van:

- Az egyenlő versenyfeltételek fenntartása a tagállamok és a gazdasági szereplők között, tekintet nélkül arra, hogy egy adott árut az EU mely pontján vámkezelnek. A Bizottságnak biztosítania kell az uniós szabályok egységes alkalmazását a versenytorzulás megelőzése érdekében;
- A beszédések helyzetének javítása. A Bizottságnak meg kell győződnie arról, hogy a tagállamok teljesítik-e a tradicionális saját források beszédésére és rendelkezésre bocsátására vonatkozó kötelezettségeiket. Az esetleges adminisztratív és pénzügyi hatásokat szintén arányosan meg kell osztani a tagállamok között;
- A költségvetési hatóság tájékoztatása. A vizsgálat eredményei alapján a Bizottság megítéli, mennyire hatékonyan és gondosan járnak el a tagállamok a tradicionális saját források beszédése és rendelkezésre bocsátása terén, meghozza a helyzet orvoslásához szükséges intézkedéseket, majd jelentést készít a költségvetési hatóságnak.

2.2. A tradicionális saját forrásokra vonatkozó helyszíni ellenőrzések célkitűzései és módszertana

A tradicionális saját forrásokra vonatkozó ellenőrzések általános célja annak biztosítása, hogy a tagállamokban alkalmazott eljárások megfelelnek a vonatkozó uniós jogszabályoknak, és az

beszédési rendszerére vonatkozó tagállami rendelkezések ellenőrzése.

***Dokumentumok ellenőrzése:** a tagállamokból származó számviteli kimutatások és egyéb számviteli dokumentumok és iratok vizsgálata, beleértve a tagállamoknak a behajthatatlan jogosultságokra vonatkozó jelentéseit is.*

***Helyszíni ellenőrzés:** a nemzeti rendszerek és a kapcsolódó dokumentumok uniós jogszabályoknak való megfelelésének ellenőrzése számviteli és vámiügyi szempontból. Ezeket a vizsgálatokat a Bizottság vagy az érintett tagállammal közösen, vagy önállóan végzi.*

⁶ Az Európai Tanács 2013. február 8-i ülésén megállapodás született arról, hogy a tagállamok 2014. január 1-jétől a beszédett összegek 20 %-át tarthatják meg a beszédési költségek jogcímen. Ez visszamenőlegesen kerül alkalmazásra a saját forrásokról szóló új határozat hatálybalépését követően.

Európai Unió pénzügyi érdekei megfelelő védelemben részesülnek. Minden évben különböző vámügyi és számviteli területek vizsgálatára kerül sor.

A Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzések pontos módszertanra épülnek, és céljuk, hogy ellenőrizzék az eljárások uniós rendelkezéseknek való megfelelését. Az ellenőrzéseket olyan éves ellenőrzési program keretében tervezik, amely meghatározza az egy vagy több tagállamban ellenőrizendő témaköröket. Az ellenőrzési program megtervezése és témaköreinek kiválasztása kockázatelemzés alapján történik. Minden ellenőrzést szabványos eljárásokkal hajtanak végre, az egyedi körülményekhez szabott ellenőrzési eszközök, például a tagállamoknak küldött előzetes kérdőívek és a helyszínen alkalmazott ellenőrző jegyzékek – köztük vizsgálati programok – segítségével. Ezzel biztosítják, hogy az ellenőrzések végrehajtása és a jelentések szövegezése egységes módon történjen.

3. A BIZOTTSÁG ÁLTAL A 2013 ÉS 2015 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN VÉGREHAJTOTT ELLENŐRZÉSEK

A Bizottság 2013 és 2015 között **86 ellenőrzést** hajtott végre az 1150/2000/EK, Euratom rendelet 18. cikke alapján. Ezek közül hat ellenőrzés a közös ellenőrzési megközelítés keretében zajlott⁷.

86 ellenőrzés – 288 megállapítás.

Közös ellenőrzési megközelítés: Közös ellenőrzési módszer, amelynek során egy tagállam belső ellenőrzési szolgálatai a Bizottság által jóváhagyott módszer szerint végeznek ellenőrzést.

A Bizottság 288 megállapítást tett, ezek közül 122-nek volt közvetlen pénzügyi vonzata (42,36 %) és 63-nak szabályozási vonzata (21,88 %). A Bizottság megtette a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy adott esetben a tagállamok rendelkezésre bocsássák az érintett összegeket az uniós költségvetés számára.

3.1. A vámügyi területén folytatott ellenőrzések

2013-ban és 2015-ben az ellenőrzések **az áruknak az EU vámterületére történő beléptetésére** összpontosítottak. Az ellenőrzések kiterjedtek az áru vám elé állítására, az átmeneti megőrzés céljából benyújtott gyűjtő vámáru-nyilatkozat fogalommeghatározására, hatókörére és pontosságára, az átmeneti megőrzésre szolgáló létesítmények engedélyeire, az átmeneti megőrzés alatt álló áru nyomon követésére, valamint az időben történő és pontos vámmegállapításra.

Egy adott témakör kapcsán tett megállapítások összefoglalása és e megállapítások nyomon követése céljából gyakran kerül sor tematikus jelentések összeállítására. A Költségvetési Főigazgatóság **tematikus jelentést** készített **a beléptetésről**, amelyet a saját forrásokkal foglalkozó tanácsadó bizottság keretében 2014. december 4-én mutatott be a tagállamoknak, illetve 2014. december 16–17-én a Vámpolitikai Csoportnak⁸. A 2013-ban végrehajtott nyolc ellenőrzés és a 2015-ben végrehajtott három ellenőrzés megmutatta, hogy a meglátogatott tagállamokban a meghatározott célkitűzések többségét megfelelően betartották. Ennek

⁷ Dániában és Ausztriában végrehajtott ellenőrzések

⁸ A Vámpolitikai Csoport a nemzeti vámhatóságok főigazgatóiból áll.

ellenére 32 megállapítást kellett közölni a tagállamokkal, köztük megfelelési problémákat és az eljárásaik javítására irányuló kéréseket.

2013-ban és 2014-ben az ellenőrzések a **meghatározott célra történő felhasználási vámeljárásra** összpontosítottak, amelyet 18 tagállamban vizsgáltak. Az ellenőrzések kiterjedtek különösen az engedélyezési eljárásokra, a vámfelügyeletre, az áruk előírt meghatározott célra történő felhasználás alá vonásának ellenőrzésére, és az importvámok idejében történő és pontos elszámolására. A közzétett megállapítások elsősorban a meghatározott célra történő felhasználás engedélyezésében és a vámfelügyeletben tapasztalt gyengeségekre, a nem megfelelő ellenőrzésekre és a vámáru-nyilatkozatok ellentmondásaira vonatkoztak.

2014-ben az ellenőrzések a **csalások és szabálytalanságok tagállamok általi nyomon követésére** összpontosítottak. A vizsgált területek többek között a potenciális csalásokra és szabálytalanságokra vonatkozó kockázati információk kezelése, értékelése és nyomon követése, a közös kiemelt ellenőrzési területre vonatkozó kedvezmény bevezetése, és a vámtartozások időben történő megállapítása és beszedése.

A Költségvetési Főigazgatóság erről a témakörrel **tematikus jelentést** is készített, amelyet a saját forrásokkal foglalkozó tanácsadó bizottság keretében 2015. július 7-én mutatott be a tagállamoknak, illetve 2015. december 4-én a Vámpolitikai Csoportnak. A 20 ellenőrzés nyomán 37 megállapítást közöltek a meglátogatott tagállamokkal, amely megállapítások többsége a kockázati tájékoztató adatlapokra és a kölcsönös segítségnyújtási közleményekre vonatkozó nyomonkövetési és ellenőrzési eljárások javítását, konkrétan az azonosított kockázatokra kiterjedő átfogó kockázati profilok mielőbbi bevezetését kérte. A megállapításoknak és azok nyomon követésének tárgya volt továbbá a tagállamok gondossága az utólagos ellenőrzések nyomon követése és egyéb nyomon követési intézkedések.

2015-ben öt ellenőrzést hajtottak végre a **vámfelfüggesztések és -kontingensek kezelése** tárgyában, különösen annak vizsgálata érdekében, hogy a vámfelfüggesztések és -kontingensek kínálta előnyöket csak jogosult személyeknek és a rendelkezésre álló mennyiségekben adták-e meg, hogy elvégezték-e a megfelelő vámmellenőrzéseket, valamint, hogy a kapcsolódó vámokat megfelelően számították-e ki és azokat időben rendelkezésre bocsátották-e. A tagállamok többsége esetében megállapították, hogy azok betartják az uniós jogszabályokat, és biztosítják az EU pénzügyi érdekeinek megfelelő védelmét. Hiányosságokat tártak fel azonban a vámkontingensek kezelése, a végrehajtott ellenőrzések és a tradicionális saját források összegeinek rendelkezésre bocsátása terén, részleges kiadás vagy kontingens megtagadása esetén. A Bizottság felkérte az érintett tagállamokat a helyzet gyors orvoslására.

Ezen kívül, a **preferenciális tarifális intézkedések kezelését** vizsgálták négy országban. Itt a figyelmet a preferenciális elbánás megadásának eljárásaira és feltételeire, a hiányos nyilatkozatok és a hiányzó származási igazolások monitoringjára, az ellenőrzésekre és a

kockázatelemzésre, valamint az utólagos származás-igazolási kérelmekre összpontosították. Bár az EU pénzügyi érdekeinek védelme összességében biztosított, hiányosságokra derült fény a származási igazolások utólagos ellenőrzése és a preferenciális eredetű vámárnyilatkozatok tartalma és feldolgozása kapcsán. Meg kell említeni, hogy az Európai Számvevőszék 2014-ben kiadott egy különjelentést ebben a témakörben⁹.

A tagállamok általánosságban véve elkötelezettek a rendszereik javítása iránt. A fent említett megállapítások legtöbbjével azóta már foglalkoztak vagy foglalkoznak.

3.2. A számvitel területén folytatott ellenőrzések

Az elkülönített számla¹⁰ kezelése a rendes számla javításaival együtt visszatérő téma, amelyet minden meglátogatott tagállamban vizsgáltak a fő vámügyi témakör mellett. Ez a számla ugyanis a hatóságoknak a tradicionális saját források kezelésére vonatkozó kötelezettségei teljesítése (jogosultságok megállapítása, biztosítékok kezelése, beszédés monitoringja, törlések, a behajthatatlan követelések leírása) tekintetében gazdag információforrást jelent. Átfogó ellenőrzéseket három tagállamban végeztek teljes mértékben **ebben a témakörben**. Az ebben a témakörben 2013 és 2015 között folytatott ellenőrzések megerősítették, hogy a legtöbb hiba egyedi, a rendszeres hibák kivételesek. A megállapításokból eredő pénzügyi következményeket a tagállamok viselték. A Bizottság ellenőrzései megerősítették, hogy az átfogó helyzetkép javul, köszönhetően a bizottsági ellenőrzések nyomásának és annak, hogy a legtöbb tagállam olyan elektronikus vámügyi és/vagy számviteli rendszereket vezetett be, amelyek csökkentik az egyedi hibák kockázatát. A tagállamoknak azonban továbbra is erőfeszítéseket kell tenniük az elkülönített számla gondos kezelésének és a rendes számla javításainak biztosítására. A Bizottság a továbbiakban is szorosan nyomon követi a tagállamok gondosságát a beszédésre vonatkozó erőfeszítéseik kapcsán.

A tagállamok a TOR-összegeket a következő két számla egyikére könyvelik:

- a rendes számlára a beszédett vagy biztosítékkal fedezett összegek esetében (ezeket befizetik az uniós költségvetésbe),

- az elkülönített számlára a beszédetlen vagy biztosítékkal fedezett, de kifogásolt összegek esetében.

A tradicionális saját források beszédési rendszere: A tagállamok által a TOR-összegek megállapításának, könyvelésének, beszédésének és rendelkezésre bocsátásának biztosítására bevezetett rendszerek és eljárások összessége.

A behajthatatlan TOR-összegeket meghatározott idő elteltével törölni kell az elkülönített számláról. Az érintett összegeket a Bizottság rendelkezésére kell bocsátani (be kell fizetni), kivéve, ha a beszédés elmaradása vis maiorhoz, vagy a tagállamnak fel nem róható egyéb okhoz köthető.

Hat tagállamban ellenőrzéssorozatra került sor a **rendes és az elkülönített számlák kimutatásainak megbízhatóságára vonatkozóan**. Az volt az általános következtetés, hogy az ilyen kimutatások összeállítására alkalmazott eljárások megfelelnek az uniós rendelkezéseknek, és biztosítják az EU pénzügyi érdekeinek védelmét. Az ezen ellenőrzéseket

⁹ Az Európai Számvevőszék 2. számú különjelentése, „Megfelelő-e a preferenciális kereskedelmi megállapodások kezelése?”

¹⁰ Más néven B-számla

követően közzétett megállapítások egyszeri hibákra vagy korlátozott pénzügyi hatással bíró rendszeres hiányosságra vonatkoznak.

Végezetül, a tradicionális saját források belgiumi beszédési rendszerében észlelt korábbi problémák nyomon követéseként áttekintésre került a vámkezelésre és a tradicionális saját források elszámolási rendszereire vonatkozóan végrehajtott (a Bizottság által előírt) külső ellenőrzés, és azt általánosságban elfogadhatónak találták. A külső ellenőr megállapította, hogy a tradicionális saját források belgiumi könyvelése és az annak eredményeképpen a Bizottsághoz továbbított összegek mentesek a lényeges hibáktól, a feltárt (adott esetben pénzügyi hatással járó) hibák pedig nem veszélyeztetik a számlák általános megbízhatóságát. A Bizottság által előírt korrekciós intézkedés nyomon követése folyamatban van. A külső ellenőrzés áttekintése azonban lehetővé tette, hogy a főigazgató feloldja a Költségvetési Főigazgatóság 2011-re és 2012-re vonatkozó éves tevékenységi jelentésének megbízhatósági nyilatkozatában a belgiumi számlák megbízhatósága tekintetében kifejezett fenntartását.

4. A BIZOTTSÁG ELLENŐRZÉSEINEK NYOMON KÖVETÉSE

4.1. Szabályozási következmények

Amennyiben az ellenőrzések során a nemzeti jogszabályi vagy közigazgatási rendelkezésekben meg nem felelést vagy egyéb hiányosságokat állapítanak meg, a tagállamok felszólítást kapnak arra, hogy az uniós követelményeknek való megfelelés érdekében tegyék meg a szükséges intézkedéseket, beleértve a törvényi vagy rendeleti intézkedéseket is. Ezek a korrekciók a bizottsági ellenőrzési tevékenység jelentős eredményei. A megállapítások számos információval szolgálnak a tagállamok által a vámjogszabályok alkalmazása során tapasztalt problémákról és e problémák tradicionális saját forrásokra gyakorolt hatásáról is.

4.2. Jogvitákkal járó következmények

A szabályozás egyes pontjai továbbra is nézeteltérést okozhatnak a tagállamok és a Bizottság között. A Bizottság ilyen esetekben kénytelen kötelezettségszegési eljárást indítani (az Európai Unió működéséről szóló szerződés 258. cikke). A 2013 és 2015 közötti időszakban az alábbi kötelezettségszegési eljárásokat indították vagy zárták le:

- 2007/2230. sz. ügy (a Bíróság¹¹ 2014. július 17-i Európai Bizottság kontra Portugál Köztársaság ítélete, C-335/12): a Bíróság megerősítette a Bizottság álláspontját, és megállapította, hogy a nemzeti hatóságok nem teljesítették a kötelezettségüket, amikor megtagadták a Közösséghez való csatlakozást követően nem exportált cukor-többlletmennyiségeket terhelő vámoknak megfelelő összegek rendelkezésre bocsátását. Mivel a késedelmi kamatok teljes mértékben kiegyenlítésre kerültek, az ügyet lezárták.

¹¹ Európai Bíróság

- 2013/2103. sz. ügy az Egyesült Királysággal kapcsolatban: A tagállam megtagadta a felségterületéhez tartozó Anguilla által szabálytalanul kiadott kiviteli igazolások miatt a saját forrásokban bekövetkezett veszteség kompenzálását. A hivatalos felszólító levél elküldésére 2013.9.27-én, az indokolással ellátott vélemény megküldésére 2014.10.16-án került sor.
- 2013/2165. sz. ügy Hollandiával kapcsolatban: A tagállam megtagadta a felségterületéhez tartozó Curacao és Aruba által szabálytalanul kiadott EUR.1 tanúsítványok miatt a saját forrásokban bekövetkezett veszteség kompenzálását. A hivatalos felszólító levél elküldésére 2013.11.21-én, az indokolással ellátott vélemény megküldésére 2014.10.16-án került sor.
- 2013/2251. sz. ügy Olaszországgal kapcsolatban: A tagállam megtagadta a megállapított és a számlákon feltüntetett vámösszeg beszedésére szolgáló megfelelő intézkedések hiánya miatt a saját forrásokban bekövetkezett veszteség kompenzálását. Ez az ügy a cigarettacsempészettel kapcsolatos IT(07)08-917 számú behajthatatlansági esetekhez kötődik. A hivatalos felszólító levél elküldésére 2013.11.21-én, az indokolással ellátott vélemény megküldésére 2016.4.28-án került sor.
- 2014/2221. sz. ügy Belgiummal kapcsolatban: A tagállam megtagadta négy olyan esethez kapcsolódó késedelmi kamat rendelkezésre bocsátását, ahol a kért garanciák elégtelennek bizonyultak a vámtartozás fedezésére. A hivatalos felszólító levél elküldésére 2014.9.25-én, egy kiegészítő hivatalos felszólító levél elküldésére pedig 2015.10.22-én került sor.

A 2014. április 3-i *Európai Bizottság kontra Egyesült Királyság* ítéletében a Bíróság megerősítette a Bizottság azon álláspontját, hogy a nemzeti hatóságok nem teljesítették a kötelezettségeiket azáltal, hogy megtagadták a friss fohagyma után fizetendő azon vámnak megfelelő összegek rendelkezésre bocsátását, amelyekre téves kötelező érvényű tarifális felvilágosítást adtak ki.

A Bíróság számos határozatot hozott a tagállamok kérelmei kapcsán is, amelyekben a Bizottság szolgálatai által kibocsátott fizetési felhívások megsemmisítését kérik. A Törvényszék megállapította, hogy a tagállamokat saját forrás befizetésére felszólító bizottsági levél nem olyan intézkedés, amely ellen megsemmisítés iránti kereset benyújtható¹². E határozatok elleni fellebbezések függőben vannak a Bíróság előtt¹³.

4.3. Pénzügyi következmények

A tagállamok a referencia-időszakban (2013–2015) összesen **124 millió EUR** többletforrást fizettek be a Bizottságnak az általa az ellenőrzési jelentésekben és az egyéb ellenőrzési

¹² Szlovénia kontra Bizottság, T-585/14. sz. ügy; Szlovákia kontra Bizottság, T-678/14. és T-779/14. sz. ügy; Románia kontra Bizottság, T-784/14. sz. ügy; Spanyolország kontra Bizottság, T-841/14. sz. ügy

¹³ Románia kontra Bizottság, C-599/15P. sz. ügy; Szlovákia kontra Bizottság, C-593/15P. és C-594/15P. sz. ügy

tevékenységek kapcsán tett észrevételek, illetve a Számvevőszék megállapításainak nyomon követése és a Bíróságnak a tradicionális saját forrásokkal kapcsolatos eljárásokban hozott határozatai kapcsán.

A tagállamok által fizetett késedelmi kamat összesen több mint **104 millió EUR** volt.

5. A BIZOTTSÁG INTÉZKEDÉSEI A TRADICIONÁLIS SAJÁT FORRÁSOK BESZEDÉSÉNEK JAVÍTÁSÁRA

A tagállamokban végzett helyszíni ellenőrzések mellett a Bizottság egyéb eszközöket is alkalmaz a tradicionális saját források beszédésének monitoringjára. Ezen eszközök megfelelő alkalmazása lehetővé teszi a beszédések eredményes javítását.

5.1. A behajthatatlan és leírt jogosultságok vizsgálata.

A tagállamok kötelesek megtenni a szükséges intézkedéseket a tradicionális saját források rendelkezésére bocsátására, kivéve azokat az eseteket, amikor a beszédés *vis maior* vagy nekik fel nem róható okok következtében nem lehetséges (az 1150/2000/EK, Euratom rendelet 17. cikkének (2) bekezdése).

Az uniós szabályok szerint a tagállamoknak jelenteniük kell a Bizottságnak azon 50 000 EUR-t meghaladó behajthatatlan összegeket (behajthatatlansági jelentések), amelyek tekintetében úgy vélik, hogy ez az eredmény nem róható fel nekik, a Bizottság pedig minden jelentéshez megteszi észrevételeit. Az említett határérték alatti összegek esetében nincs külön bejelentési kötelezettség, de az ilyen eseteket a Bizottság helyszíni ellenőrzései során szűrőpróbaszerűen megvizsgálják.

Annak érdekében, hogy segítse a tagállamokat a behajthatatlan tradicionális sajátforrás-összegekkel kapcsolatos potenciális pénzügyi felelősségük értékelésében, a Bizottság kiadott egy munkadokumentumot – a Példatárat –, az 1992 és 2012 közötti időszak behajthatatlansági jelentései kapcsán tett észrevételek alapjául szolgáló kritériumok bemutatásával. A munkadokumentumról a saját forrásokkal foglalkozó tanácsadó bizottság 2012. december 6-i ülésén tájékoztatták a tagállamokat. A dokumentumot a tradicionális saját forrásokra vonatkozó uniós jogszabályok és a vonatkozó ítélkezési gyakorlat változásainak figyelembe vétele érdekében 2013. június 25-én felülvizsgálták.

Amennyiben a tagállamok úgy vélik, hogy megfelelnek az azon kötelezettség alóli felmentés feltételeinek, hogy a Bizottság rendelkezésére bocsássák az 50 000 EUR feletti,

Behajthatatlansági

jelentés: Az 1150/2000/EK, Euratom rendelet 17. cikke szerinti eljárás a tagállamok potenciális pénzügyi felelősségének nyomon követésére az 50 000 EUR összeget meghaladó behajthatatlan tradicionális sajátforrás-összegek tekintetében. Az eljárás szerint a Bizottság kiadja arra vonatkozó állásfoglalását, hogy a tradicionális saját forrás a tagállamnak nem felróható okokból lett-e behajthatatlan. A bejelentett esetek Bizottság általi vizsgálatának célja a tagállamok által a beszédés végrehajtása során kifejtett gondosság értékelése.

behajthatatlannak bizonyuló megállapított jogosultságoknak megfelelő összegeket, jelenteniük kell a vonatkozó eseteket a Bizottságnak a WOMIS (Write-Off Management and Information System – leíráskezelő és -bejelentő rendszer) nevű, 2010. január 1-je óta működő többnyelvű adatbázis használatával. Ez a rendszeresen aktualizált eszköz lehetővé teszi a tagállamok jelentéseinek hatékony és biztonságos feldolgozását.

A 2013 és 2015 közötti időszakban 904 jelentés¹⁴ érkezett be a Bizottsághoz, összesen 245 523 019 EUR értékben. A Bizottság ezen időszakban 791 (folyamatban lévő vagy új) jelentést vizsgált meg, összesen 290 520 371 EUR értékben, és ebből 106 jelentést fogadott el, 40 831 238 EUR összegben. 264 esetben – **87 273 185 EUR** értékben – a Bizottság azon az állásponton volt, hogy az összegek az érintett tagállamnak felróható okokból váltak behajthatatlanná. A Bizottság 12 esetben szabálytalannak vagy idő előttinek minősítette az esetek bejelentését (5 013 866 EUR). A Bizottságnak a vizsgált esetek több mint felében további információkat kellett kérnie (409 jelentés¹⁵, amelyek tekintetében a Bizottság 2015 végéig nem tudott véglegesen állást foglalni (157 402 082 EUR)).

5.2. A hagyományos saját források megállapításában bekövetkezett, veszteséggel járó hibák kezelése

Az Európai Bíróság a 2005. november 15-i *Bizottság kontra Dánia* ítéletében¹⁶ megerősítette a Bizottság azon álláspontját, hogy a tagállamoknak a tradicionális saját forrásokra vonatkozó uniós jogosultság megállapításával (majd azok rendelkezésre bocsátásával) kapcsolatos kötelezettsége abban a pillanatban megszületik, amint a vámjogszabályokban meghatározott feltételek rendes körülmények között teljesülnek. Ezért nem szükséges, hogy a megállapítás ténylegesen bekövetkezzen. A rendelkezésre bocsátás alóli mentességre csak abban az esetben van lehetőség, ha az összeg vis maior vagy más, a tagállamnak fel nem róható okokból behajthatatlan, vagyis a tagállamnak viselnie kell elkövetett hibái pénzügyi következményeit függetlenül a tényleges megállapítás időzítésétől vagy akár a megállapítás hiányától.

A fenti ítéletet figyelembe véve a Bizottság 2013 és 2015 között nyomon követte a tagállamok által az EU pénzügyi érdekeinek sérelmére elkövetett adminisztrációs hibákat (helyszíni ellenőrzések, a vámok visszafizettetése vagy elengedése vonatkozó, adminisztrációs hibák alapján hozott nemzeti határozatok stb.). Ennek eredményeként a Bizottság a tagállamokat 2013 és 2015 között **32 704 818 EUR** rendelkezésre bocsátására kérte fel.

Az Európai Bíróság a C-334/08. sz. *Bizottság kontra Olaszország* ügyben 2010. július 8-án hozott ítéletében egyértelművé tette azt is, hogy a tagállamok attól a dátumtól kezdődően tartoznak pénzügyi felelősséggel a rendelkezésre bocsátandó tradicionális saját forrásokért,

¹⁴ Azokat az eseteket is beleértve, ahol a tagállamok ismételt értékelést kértek.

¹⁵ Azokat az eseteket is beleértve, ahol a tagállamok ismételt értékelést kértek.

¹⁶ C-392/02. sz. ügy.

amikor az összeget rendelkezésre kellett volna bocsátani, ha nem követnek el adminisztratív hibát. A késedelmi kamatot ennek megfelelően kell kiszámítani.

5.3. OWNRES adatbázis

Az 1150/2000/EK, Euratom rendeletnek megfelelően a tagállamok a 10 000 EUR-t meghaladó jogosultságokat érintő csalások és szabálytalanságok esetében kötelesek tájékoztatni a Bizottságot. Ezeket az információkat a Bizottság által kezelt és fenntartott OWNRES adatbázis útján közlik.

A Bizottság az adatbázisból kinyeri a beszédések nyomon követéséhez és a helyszíni ellenőrzések előkészítéséhez szükséges alapvető információkat. Az adatbázist különböző elemzésekhez az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) is felhasználja, a bejelentett adatok részletesen elemzése pedig a Bizottság által az Európai Parlament és a Tanács számára készített éves jelentésben található (Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme – Csalás elleni küzdelem).

5.4. Az A- és a B-számla tagállamok általi ellenőrzésére vonatkozó kísérleti projekt

A Dániával és Ausztriával fennálló közös ellenőrzési megállapodások mellett, a Bizottság az A- és a B-számla kezelésének tagállamok által végrehajtandó ellenőrzésére és annak a később a Bizottság szolgálatai általi értékelésére vonatkozó kísérleti projekteket is indított. A Vám 2013 cselekvési program koncepciójának megfelelően 2012-ben létrejött a közös ellenőrzési megközelítéssel foglalkozó projektszoport, amelyben 13 tagállam képviselteti magát. A csoport ajánlásokat dolgozott ki a közös célkitűzésekre és a nemzeti közigazgatási szervek belső ellenőrző szolgálatai (vagy TOR-ellenőrzési szolgálatai) által használandó ellenőrzési eszközökre. A tradicionális saját forrásokra vonatkozó kísérleti ellenőrzés 2014-ben indult útjára, öt tagállam (Bulgária, Észtország, Horvátország, Olaszország és Szlovénia) részvételével, amelyek ellenőrzési jelentéseiket 2014 utolsó negyedévében nyújtották be. A Bizottság ezt követően helyszíni ellenőrzéseket tartott az érintett tagállamokban azok saját kísérleti ellenőrzései megállapításainak hitelesítésére. A gyakorlatra vonatkozó általános következtetéseket tagállamonként egy közös bizottsági jelentésben adták közre.

Az eredmény általánosságban pozitív volt, bár számos további munkát és megfontolást igénylő problémát azonosítottak. Az ilyen típusú közös munka területén további tapasztalatokra van szükség. E célból 2016-ban egy második kísérleti projektet indítottak a tradicionális saját források elszámolása tekintetében.

5.5. A csatlakozó országokat érintő monitoringintézkedések

A Bizottság technikai segítségnyújtást biztosít a tagjelölt országok számára annak érdekében, hogy a csatlakozás idejére kialakíthassák a tradicionális saját forrásokra vonatkozó jogszabályok végrehajtásához szükséges adminisztratív kapacitást és rendszereket. A Bizottság értékeli továbbá a tagjelölt országok e szempontból vett felkészültségét is.

E területen a Bizottság a legutóbbi előkészítő misszióját 2013-ban végezte, a Horvátországra vonatkozó csatlakozási tárgyalások keretében. Ez a tényfeltáró misszió lehetővé tette a Bizottság számára észszerű biztosítékok szerzését arra vonatkozóan, hogy Horvátország rendelkezik a az adott jogszabályok alkalmazásához szükséges adminisztratív kapacitással. Saját forrásokkal foglalkozó műhelytalálkozók keretében technikai segítségnyújtást biztosítottak Izland és Montenegró számára. Izland visszavonta az EU-tagság iránti kérelmét, Montenegró esetében pedig folyamatban van a technikai segítségnyújtás.

6. A FELÜGYELETI INTÉZKEDÉSEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE

Csakúgy, mint az előző időszakokban, a 2013 és 2015 között tett megállapítások is megerősítik, hogy a tradicionális saját forrásokra vonatkozó felügyeleti intézkedések előnyösek az EU számára. Az Európai Számvevőszék éves jelentései szintén eredményesnek ítélték ezeket az intézkedéseket az EU pénzügyi érdekeinek védelme kapcsán.

A Bizottság tradicionális saját forrásokra vonatkozó ellenőrzési intézkedéseinek fő célja annak biztosítása, hogy a tagállamok tiszteletben tartsák az Unió tradicionális saját forrásokra vonatkozó szabályozási keretét, és a tradicionális saját forrásokat időben és teljes mértékben az uniós költségvetés rendelkezésére bocsássák. A fentiekben bemutatott ellenőrzések pénzügyi hatása jelentős, és azok nyilvánvalóan javítják a tradicionális saját források beszedésének és az uniós költségvetés számára való rendelkezésre bocsátásának hatékonyságát. De egyértelmű az is, hogy az ellenőrzések javítják az uniós szabályoknak való megfelelést is. A Bizottság ellenőrzési eredményei révén a tagállamok rendszeresen felülvizsgálják a saját szabályait és eljárásait, vagy újakat vezetnek be. Az Európai Bíróság ítéletei is rendszeresen megerősítik a Bizottságnak az EU pénzügyi érdekeinek védelmére vonatkozó álláspontját, amikor a saját források jogszabályi keretének végrehajtására kerül sor. Végezetül, a Bizottság ellenőrzéseinek megállapításai hatással vannak a jogalkotási folyamatra, például a hiányosságoknak és azok következményeinek megállapításával.

Összességében a Bizottság által a tradicionális saját források terén végzett ellenőrzések jelentős mértékben hozzájárulnak az EU pénzügyi érdekeinek hatékonyabb védelméhez, mivel hatékonyan nyomon követik a tradicionális saját források tagállamok általi rendelkezésre bocsátásának időben megtörténtét és teljes körűségét.

7. KÖVETKEZTETÉS

A 2013 és 2015 közötti időszakban rögzített eredmények megerősítik, hogy a Bizottság által a tradicionális saját források terén végzett ellenőrzések és a tapasztalt hiányosságok szisztematikus nyomon követése továbbra is nélkülözhetetlen és hatékony módjai a tradicionális saját források beszedése javításának, valamint biztosítják az EU pénzügyi érdekeinek megfelelő védelmét ezen a területen.

Az ellenőrzések továbbra is kulcsfontosságú eszközként szolgálnak az uniós szabályoknak való megfelelés javításához. A pénzügyi hatás jelentős, ahogyan ezt az uniós költségvetés számára rendelkezésre bocsátott kiegészítő nettó összeg – a **2013 és 2015 közötti időszakban körülbelül 348 millió EUR** – is mutatja (ebbe az összegbe beletartoznak a tagállamoknak felróható okokból behajthatatlanná vált összegek és a nemzeti közigazgatás által elkövetett hibák kapcsán a tagállamok pénzügyi felelősségéhez kapcsolódó befizetések is). Ez komoly ösztönzőként szolgál a tradicionális saját forrásoknak az uniós költségvetés számára időben és teljes körűen történő rendelkezésre bocsátására. Ezen felül, az ellenőrzések hozzájárulnak a tagállamok közötti egyenlő bánásmód biztosításához is, mind a vám- és a számviteli szabályok alkalmazásában, mind az EU pénzügyi érdekei védelmének tekintetében, hatékony mechanizmusokat kínálva a verseny káros torzulásainak megelőzéséhez és az azok elleni küzdelemhez.

A 2016. május 1-jétől alkalmazandó új vámjogszabályok¹⁷ mellett a tagállamok általi megerősítést követően a tradicionális saját források vonatkozásában is új jogszabályi keret lesz alkalmazandó, mégpedig 2014. január 1-jei visszamenőleges hatállyal a 2014 és 2020 közötti időszakra. Mindkét keret előírja, hogy a Bizottság határozottan és hatékonyan folytassa a tradicionális saját források ellenőrzésével kapcsolatos tevékenységét.

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. október 9-i 952/2013/EU rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról; a Bizottság 2015. július 28-i (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelete a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről; a Bizottság (EU) 2015/2447 végrehajtási rendelete (2015. november 24.) az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról.